

Codi: 104698

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA

Matèria: FILOSOFIA

Curs: PRIMER

Semestre: PRIMER

Equip docent: David Gràcia, Laura Círia & Ester Jordana

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 75h

Hores autònomes: 75h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de formació bàsica i de metodologia teòrico-pràctica. S'entén la pràctica, llavors, com una dimensió articulada amb les de teories, praxis i poiesis, tant en relació amb les situacions, processos i contextos que s'aborden i en els quals aquesta articulació es dona, com en relació al propi context pedagògic d'aprenentatges, activitats i producció de textos i exercicis diversos. Sobre la base d'això, l'objectiu general de la matèria és introduir als/les alumnes en la pràctica i experiència del pensament crític, situat i contextual en, per a i a través de les arts i els dissenys.

En les dues assignatures que componen la matèria, s'aborden qüestions, sabers i pràctiques amb la fi d'assenyalar i pro lematitzar aquells elements culturals, sociopolítics, materials i ideològics que travessen el camp de les arts i els dissenys. Per a això, es té en compte l'articulació entre els eixos diacrònic i sincrònic que habilita una anàlisi crítica. En l'eix diacrònic, es tracta d'abordar genealògicament els processos i dinàmiques a través de les quals es poden rastrejar aquests elements fins al present, atenent especialment al marc històric i sociocultural de la Modernitat. En l'eix sincrònic, articulats efectivament amb l'anterior, es tracta d'aportar recursos i criteris per pensar críticament tots aquests elements en el nostre present, atenent a la seva complexitat i a la seva dimensió multiseccular (del local al global).

Amb tot això, es potencien les eines amb les quals el/la alumne/a construirà la bastida teòrica i conceptual pròpia que ha d'acompanyar els processos del seu treball com a investigador en les arts i els dissenys de forma crítica i situada, fent-ho des d'un present dinàmic i complex.

Assignatures de la matèria:

INTRODUCCIÓ AL PENSAMENT EN ARTS I DISSENY

PENSAMENT I CONTEXT EN ARTS I DISSENY

INTRODUCCIÓ AL PENSAMENT EN ARTS I DISSENY.

Introducció al pensament en arts i disseny forma part de les assignatures de l'Àrea de Teoria que ofereixen des del primer curs les eines amb les quals cada alumne/a ha de construir la bastida teòrica i conceptual que ha d'acompanyar el seu treball com a investigador/a en el camp de les arts i el disseny. El seu caire introductor posarà a l'abast dels/les alumnes el plantejament que en el grau es fa de la teoria, especialment pel que fa a l'articulació efectiva entre teoria i pràctica, d'una banda, i teoria i context, de l'altra. En l'assignatura s'hi articulen tres eixos principals al voltant del pensament en arts i disseny: genealògic (d'on venen, com es formen els discursos i pràctiques que assenyalen), conceptual (què són i com es formen i treballen els conceptes que hi ha en aquests discursos i pràctiques) i pràctic-aplicat (com s'insereixen efectivament en la realitat pràctica i amb quins efectes). L'assignatura contempla, d'una banda, mètodes orientats a un cert estranyament dels/les alumnes respecte a determinats hàbits acadèmics adquirits (de lectura, escriptura, anàlisi, etc.) i, d'altra banda, exercicis de posicionament en relació a les qüestions que es van tractant i en relació al propi context. En tot cas, l'articulació de mètodes i continguts diversos apunten a una primera obertura conceptual i teòrica del camp de les arts i els dissenys en un grau eminentment transdisciplinari.

OBJECTIUS

Genèrics:

- Introduir-se en el plantejament teòric del grau, atenent especialment a l'articulació teoria-pràctica i teoria-contexte.
- Desenvolupar les capacitats de lectura i d'escriptura a partir del propi posicionament en relació a les qüestions tractades.
- Desenvolupar un esperit crític sobre la realitat social i cultural.

Bloc 1: Pensament, ordres i genealogies

- Analitzar genealogies conceptuals i discursives de la Modernitat com a eines per al pensament en arts i dissenys en el context present.
- Valorar críticament la dimensió històrica del present a partir de recursos genealògics en el camp del pensament estètic.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Bloc 2: El treball dels conceptes: el camp de l'estètica

- Conèixer i analitzar la dimensió sociohistòrica i complexa de conceptes clau en el camp de l'estètica, les arts i els dissenys.
- Valorar el treball dels conceptes com a eina de recerca i crítica en el desenvolupament de propostes pròpies.

Bloc 3: Observació i interpretació

- Conèixer i emprar mètodes i tècniques d'observació, exploració i anàlisi pròpies de l'antropologia.
- Analitzar la realitat social i cultural posant en pràctica el mètode etnogràfic com a eina de coneixement i com eina d'investigació.
- Desenvolupar un pensament crític i propi envers la identitat, endinsant-se tant en el propi *mindset* com en altres (els que proposa el disseny, els companys...)

COMPETÈNCIES

E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).

E03. Llegir, escriure i parlar de forma posicionada i crítica en i des dels entorns de treball de les arts i els dissenys, i emprar aquests recursos com un factor de construcció personal.

E04. Analitzar el context sociocultural contemporani, en permanent transformació, i implicar-se en ell des del treball propi en el camp de les arts i/o els dissenys.

E05. Distingir, jerarquitzar i relacionar críticament continguts formals, dades, documents, conceptes i arguments implicats en el treball propi, emprant recursos apropiats (constel·lacions conceptuals, gràfics relacionals, bancs de referències...).

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E02.1). Identificar genealogies conceptuals i discursives de la Modernitat en el context present.

RA2 (E03.1). Practicar col·lectivament la lectura horitzontal i col·laborativa de textos teòrics, tant per a l'aprofitament propi com a comú.

RA3 (E03.2). Emprar recursos i estratègies per a l'anàlisi i la comprensió lectora.

RA4 (E03.3). Detectar informació i arguments d'interès personal en el treball d'altres agents.

RA5 (E04.9). Participar en les dinàmiques de l'aula i de treball de grup en els exercicis de reflexió i discussió.

RA6 (E04.10). Transformar les experiències pròpies en un problema comú i compartit.

RA7 (E05.1). Acotar, concretar i distingir conceptes, arguments i problemes.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.

T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

L'assignatura s'organitza a partir de 3 blocs principals que s'articulen entre ells i amb algunes sessions conjuntes.

Bloc 1: Pensament, ordres i genealogies

En el marc ampli de la Modernitat, es tracta d'abordar la genealogia dels ordres estètics (arts i dissenys) i de la cultura, així com la genealogia de la contracultura i l'avantguarda. El treball a partir de textos permet seguir les fites del plantejament d'aquest bloc de caire històric-genealògic, a banda de permetre el treball de la lectura de textos complexos.

RA: 1, 2, 3, 5

Bloc 2: El treball dels conceptes

Què és un concepte? El treball dels conceptes com a clau de lectura i com a eina de recerca i crítica en el desenvolupament de propostes pròpies. Conceptes, arguments i idees. Formació, iteració, genealogia i crisi de conceptes en el camp esteticopolític: anàlisi de casos.

RA: 2, 4, 5, 7

Bloc 3: Observació i interpretació

Ús de la etnografia i les tècniques d'observació, exploració i anàlisi del camp de l'antropologia com a metodologia per pensar en les arts i el disseny. Es treballa al voltant del concepte d'identitat i *mindset* (entès com la visió particular del món), investigant, reflexionant i experimentant.

RA: 2, 4, 5, 6

METODOLOGIA

L'assoliment de les competències pròpies de l'assignatura implica fonamentalment tres eixos metodològics. D'una banda, l'exposició per part del professor de continguts i plantejaments oberts de problemes en relació a aquells (activitat dirigida). D'altra banda, en relació als problemes plantejats, la confrontació, per part dels alumnes, de continguts, criteris i eines conceptuals assolides; i això a través d'activitats formatives diverses: debat, anàlisi i interpretació de materials en grup, exposició i discussió d'exercicis realitzats, etc. (activitats supervisades). En tercer lloc, un eix metodològic orientat a una tasca de recerca i heurística (individual o en grup), a través d'activitats formatives que promouen la producció pròpia de textos, i en els quals es valorarà l'equilibri entre el rigor en l'aplicació dels aprenentatges assolits i la capacitat d'assajar i experimentar amb criteris propis (activitats autònomes i supervisades). La metodologia docent implica un procés d'avaluació continua, tant individual com de grup, dels processos, activitats i resultats que es van donant al llarg del semestre.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 30h (20%)

Hores activitats supervisades: 30h (20%)

Hores aprenentatge autònom: 75h (50%)

Hores activitats d'avaluació: 15h (10%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències, casos d'estudi, visites o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: comprensió i aplicació dels recursos teòrics i conceptuals treballats; valoració, discussió crítica col·lectiva i exposició de propostes en relació a les qüestions treballades.

Descripció: en cadascun dels tres blocs, el/la docent iniciarà cada sessió amb una activitat dirigida per a la presentació i explicació dels continguts corresponents que posteriorment tindran desenvolupament en activitats supervisades i autònomes.

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA7

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Metodologia d'aprenentatge: contrastació (comparació, reflexió, crítica, valoració) en les formes i processos de treball i aplicació de recursos teòrics i conceptuals tractats en activitats compartides, amb seguiment i discussió, tant per part dels/les docents com per part del grup aula. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: activitats que, de forma individual o grupal, signifiquen una dinàmica d'aula que implica posar en joc els continguts tractats i la participació activa de tots/es els/les alumnes. Tant com les intervencions, es valora l'escolta i el retorn en relació a les intervencions o propostes dels/les companys/es, ja sigui en posades en comú, debats, comentari de materials diversos o presentacions d'exercicis.

Resultats d'aprenentatge: RA2, RA4, RA5, RA6.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: exercicis de producció de textos segons les pautes metodològiques i de contingut marcades (blocs 1 i 2).

Exercicis d'observació, exploració i anàlisi (bloc 3). Lectura i treball de textos (blocs 1, 2 i 3).

Resultats d'aprenentatge: RA3, RA4, RA7.

Activitat d'avaluació

Lliurament i presentació d'exercicis per a l'avaluació de resultats parcials o finals.

Metodologia d'aprenentatge: reflexió i aplicació dels recursos assolits en exercicis de producció textual o presentació oral. Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Descripció: l'avaluació de les competències i resultats d'aprenentatge es fa a partir del seguiment i valoració d'exercicis i activitats tant supervisades (seguiment de participació i intervencions, breus exercicis individuals o grupals d'aula) com autònomes (producció de textos).

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA4, RA7

SISTEMA D'AVUACIÓ

La nota final de l'assignatura no serà una mitjana aritmètica dels diversos exercicis, si no que es tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'alumne/a. El contingut i criteris d'avaluació de cada exercici s'especificarà en l'enunciat corresponent.

SISTEMA D'AVUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (45%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (45%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

ACTIVITATS D'AVUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ PARCIALS

Exercicis del Blocs 1 i 2.

- Registre de lectura de textos treballats a l'aula i de forma autònoma (30%).
 - Comprensió i capacitat per assenyalar arguments i conceptes clau (50%)
 - Capacitat d'elaboració dels arguments i de síntesi (50%)
- Producció textual: exercici de reflexió i creuament de textos treballats a partir d'una qüestió clau (50%).
 - Equilibri entre l'ús dels textos de referència, el problema o qüestió clau i la posició de qui escriu (50%)
 - Tractament de conceptes i arguments; contextualització (30%)
 - Expressió, estructura i qüestions formals (20%)
- Activitats de posada en comú, discussió, debat, etc. (20%)
 - Intervencions (50%)
 - Escolta i retorn a partir de l'activitat grupal (50%)

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA7.

Exercicis del Bloc 3

- Taller de treball de camp (40%)
 - Guia i execució del treball de camp (40%)
 - Interpretació i profunditat de la informació (40%)
 - Expressió, estructura i qüestions formals (20%)
- Exercici de reflexió personal sobre la identitat (40%)
 - Plantejament, anàlisi i relació de conceptes (60%)
 - Expressió, estructura i qüestions formals (40%)
- Activitats de posada en comú, discussió, debat, etc. (20%)
 - Intervencions (50%)
 - Escolta i retorn a partir de l'activitat grupal (50%)

Resultats d'aprenentatge: RA2, RA4, RA5, RA6.

RECUPERACIÓ

Criteris per poder optar a les proves de recuperació del mes de juliol:

1. Tenir una nota final de l'assignatura d'entre 4,00 i 4,99 (queda exclosa la voluntat de pujar nota)
2. Haver entregat el 100% dels exercicis i dels treballs durant el període lectiu i avaluatiu de l'assignatura
3. Haver assistit a l'assignatura en un 75%

BIBLIOGRAFIA

A banda d'aquesta bibliografia bàsica, es proporcionarà una bibliografia més extensa (incloent articles i/o altres materials textuais) per tal de facilitar l'aprofundiment en els diversos continguts, ja sigui per al treball autònom o per al treball a l'aula. Durant el curs s'especificarà quines lectures (fragments, extractes o capítols) són obligatòries.

BERGER, J. *Modos de ver*. Barcelona: Gustavo Gili, 2000.

BENJAMIN, W. *La obra de arte en la época de su reproducción técnica*. Traducción de Andrés E. Weikert. México D.F: Ítaca, 2003.

BERMAN, M. *Todo lo sólido se desvanece en el aire. La experiencia de la modernidad*. Traducción de Andrea Morales. Madrid: Siglo XXI, 1988.

CALINESCU, M. *Cinco caras de la modernidad: modernismo, vanguardia, decadencia, kitsch, posmodernismo*. Traducción de Francisco Rodríguez Martín. Madrid: Tecnos, Alianza, 2003.

CAMBARIERE, L. La Antropología al servicio del diseño. Entrevista a Paula Zucotti. m2. 28 febrer 2009.

DE MICHELI, M. *Las vanguardias artísticas del siglo XX*. Traducción de Ángel Sanchez. Madrid: Alianza, 1992.

DÍAZ DE RADA BRUN, Á.; VELASCO MAÍLLO, H. M. *La lógica de la investigación etnográfica. Un modelo de trabajo para etnógrafos de escuela*. Madrid: Trotta, 2006.

EAGLETON, T., *La estética como ideología*, Madrid: Trotta, 2006.

GAY, P. Modernidad. *La atracción de la herejía de Baudelaire a Beckett*. Traducción de Marta Pino, Antón Corriente, Carmen Artime y Eva Almazan. Barcelona: Paidós, 2007.

GRIFFIN, R. *Modernismo y fascismo. La sensación de comienzo bajo Mussolini y Hitler*. Traducción de Jaime Blasco. Madrid: Akal, 2010.

KRAUSS R. *La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos*. Traducción de Adolfo Gómez. Madrid: Alianza, 2015.

RAMPÉREZ, F. *La quiebra de la representación: el arte de vanguardias y la estética moderna*. Madrid: Dykinson, 2004.

SANMARTÍN, R. La entrevista en el trabajo de campo. *Revista de Antropología Social*, nº9, 2000.

SHINER, L., *La invención del arte*. Barcelona: Paidós, 2004.

TATARKIEWICZ, W., *Historia de seis ideas*. Madrid: Tecnos, 1987

TAYLOR, S. J.; BODGAN, R. *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós, 2000.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 18 setmanes, és a dir, en una sessió per setmana. Cada un/a dels/les docents durà a terme un bloc de quatre sessions, de forma que el grup d'alumnes es dividirà en tres en la major part de les sessions del semestre. Hi haurà sessions conjuntes per al gran grup i amb els/les tres docents a la sessió inicial, en les sessions interblocs i al final (sessió de tancament). L'ordre en què cadascun dels tres subgrups farà els blocs és, òbviament, variable: els/les docents ho tenen en compte de cara a l'articulació de continguts i activitats d'avaluació. A més, les sessions conjuntes serveixen en bona mesura per optimitzar aquesta articulació entre blocs.

Sessió 1

SESSIÓ CONJUNTA D'INICI. Presentació de l'assignatura. Activitat d'aula.

Sessió 2 (Bloc 1)

1.1. Genealogies de les arts i la cultura. La constitució de l'ordre de les arts i de la cultura al segle XIX.
Activitat dirigida + Activitat supervisada.

Sessió 3

1.2. Genealogies de la contracultura i l'avantguarda. El modernisme.
Activitat dirigida + Activitat supervisada + Revisió del treball autònom.

Sessió 4

1.3. Genealogies de la contracultura i l'avantguarda. Les segones avantguardes.
Activitat dirigida + Activitat supervisada + Revisió del treball autònom.

Sessió 5

1.4. Genealogies de les arts i la cultura. Els feixismes. L'estetització de la política i la politització de l'art.
Activitat dirigida + Activitat supervisada + Revisió del treball autònom.

Sessió 6

SESSIÓ CONJUNTA. Recull i síntesi del bloc cursat per part de cada grup d'alumnes. Presentació dels eixos clau als altres dos grups. Discussió i creuament de processos i resultats. Seguiment de treballs.

Sessió 7 (Bloc 2)

2.1. Què és un concepte. Genealogia i capes del concepte.
Un concepte en crisi: l'estètica com a problema.
Activitat dirigida + Activitat supervisada

Sessió 8

2.2. El concepte en context: usos, transformacions, iteracions, constel·lacions. Conceptes, arguments, idees, teories.
Conceptes en crisi: bellesa, mímesi.
Activitat dirigida + Activitat supervisada + Revisió del treball autònom..

Sessió 9

2.3. Del concepte al discurs i a l'inrevés. Discurs i ideologia.
Conceptes en crisi: arts, disseny.
Activitat dirigida + Activitat supervisada + Revisió del treball autònom..

Sessió 10

2.4. Conceptualitzar i pensar críticament. Posicionament en la lectura i l'escriptura.
L'eix muntatge-ficció-creació.
Activitat dirigida + Activitat supervisada + Revisió del treball autònom.

Sessió 11 (conjunta)

SESSIÓ CONJUNTA. Recull i síntesi dels blocs treballats. Discussió i creuament de processos i resultats.
Activitat d'aula. Seguiment de treballs.

Sessió 12 (Bloc 3)

3.1. Presentació del bloc. Introducció al concepte d'identitat i reflexió envers diferents tipus de *mindset*.
Activitat dirigida + Activitat supervisada.

Sessió 13

3.2. Introducció a l'Etnografia i tècniques d'investigació antropològica. La etnografia com a forma de representació.
Disseny de la investigació. Treball de camp. Anàlisi de la informació.
Activitat dirigida + Activitat supervisada.

Sessió 14

3.3. Estudi de la identitat mitjançant la investigació etnogràfica als/les companys/es de classe, indagant sobre els seus propis *mindsets*. Preparació de la guia de camp, realització i anàlisi.
Activitat supervisada.

Sessió 15

3.4. Presentació de resultats, generant un debat sobre les diferents categories que engranen la identitat.
Activitat supervisada.

Sessió 16

SESSIÓ CONJUNTA. Recull i síntesi dels blocs treballats. Discussió i creuament de processos i resultats.
Activitat d'aula. Seguiment de treballs.

Sessió 17

JUNTA D'AVALUACIÓ DOCENT PER CURSOS (no lectiu)

Sessió 18

SESSIÓ DE TANCAMENT: Tancament de l'assignatura mitjançant entrevistes individuals.